

Durmuş Hocaoğlu

Vicdânî Red, ya da, Yüreksiz Nâmusluların Trajedisi

Yeniçağ, “Analiz”., 05 Şubat 2006, Pazar., s.08
“Analiz” Sıra No: 352; 2006-014; Şubat-02

YENİÇAĞ

Dâimâ ve her zaman, bu fânî âlemde, bu kevn ü fesâd dünyasında, nûr ile zulmet, iyi ile kötü, sahih ile sahte, güzel ile çirkin yan-yana, birlikte var-olagelmişlerdir ve bu istenmeyen birliktelik, kıyâmete kadar da böylece sürüp gidecektir; lâkin bu çiftler, aralarında herhangi bir uyum sağlanması ve bir sulh aktedilmesi mümkün olmayan zıtlıklar olduğu için, aralarındaki gerginlikler ve çatışmalar da, aynı şekilde, kıyâmete kadar aynı şekilde sürüp gidecektir; tâ ki biri diğerini ilelebed yok edene dek — ki Kıyâmet de budur esâsen: “Bütün hesapları görmek için kıyâm edilen gün”. Bu keyfiyet, bir hilkat mes’elesidir ve Hayr’ın olduğu gibi Şerr’in de kendisinden geldiği Sâni’-i Âlem’in takdîridir; lâkin, o Hayr’ı halkettiği gibi Şerr’i de halketmiş olmasına rağmen, ilkinde rızâsı vardır, ammâ, ikincisine yoktur ve bunun için de, Ezel-i Ervah’da kendisiyle ettiği ahbine vefâ gösterecek sâdik kullarına, Hesap Günü’ne kadar, hakk ve hakîkati hâkim kılma vazîfesi tevdi etmiştir. Bu, bir vazîfedir ve Haksızlık karşısında susanın, “dilsiz şeytan” olarak vasıflandırılmasının esbâb-ı mûcibesi de budur.

Bu sebebe binâen, “dilli şeytan” olmasak bile, en azından “dilsiz şeytan” olarak “dilli şeytan(lar)”a destek veriyor olmamak için, hakk ve hakîkat lehinde bu savaşta saf tutmak mecbûriyetindeyiz. Yine “vazîfe”: Hak ile berâber, hattâ çok kereler, ondan da önce vazîfe!

İmdi bu bir savaştır; fakat, daha teknik terimiyle, “harp” (war): Birçok kısmî savaşıardan (battle, muhârebe) oluşan bir büyük savaş; hattâ en büyük ve tek savaş. Bu nokta-i nazardan bakıldıkta, açıkça görülecektir ki, bu dünyada dâimâ bir ve tek harp olmuştur ve bütün muhârebelerin birer alt kümesi hükmünde olduğu bu en büyük harp, dâimâ tek harp olarak kalacaktır.

Şu ânda da ülkemizde, Hakk ile bâtil, doğru ile yanlış, nûr ile zulmet arasında, çok çeşitli cephelelerde, çok çeşitli metodlarla icrâ edilen muhârebelerden oluşan bu en büyük harbin bir sürecini yaşamaktayız; hemde tam içinde: Cephe çok, metod çok, düşman çok, ve ne yazık ki, Şâir’in buyruduğu gibi, “*derd çok, hemderd yok / tâli’ zebûn, düşman kavî*”.

Ve şimdi İblis tarafından açılan şer cephelelerden birisi de, işte bu: Vicdânî Red Cephesi.

İmdi; vatan müdâfaası için üzerine düşen vâzifeyi îfâ etmeyi prensip olarak reddetmek, hangi gerekçeye dayandırılırsa dayandırılınsın, bâtilin hakka karşı açık, kaba ve saldırgan bir harp îlânından başkası değildir; o hâlde, her kim ki hakkın yanında olmak iddiasındadır, bu harp îlânını kabûl etmek ve dövüşmek ile mükelleftir.

“Vicdânî Red” gibi, içinde vicdan kelimesi bulunduğu için zihinleri kolay ifsâd etmeye müheyyâ bir kavram — daha doğrusu, ‘mefhum’ — müsveddesi ile yola çıkan kaba saldırganların bâtilliği daha başlangıçta, üzerine yaslandıkları ve sözde felsefî bir kılıf giydirmeye çalıştıkları “vicdan” kavramını nasıl barbarca kirlettikleriyle dahi sırtıtmaktadır.

Nedir vicdan?

Felsefe’nin pîri Sokrates’in terminolojisinde bir çok bakımdan vicdan karşılığı olan “daimon /daimenon”, O’na göre, kişinin içindeki Tanrı sesidir; hep doğruyu ve hakkı gösteren ilâhî ses [Msl., bkz. Savunma (Apologia): 21b, 33c; Kriton: 44a]. Paul Janet ve Gabriel

Séaille'ın “Histoire de la Philosophie, Les Problèmes et Les Écoles” (1886) isimli eserinin Metafizik bahsini “Metâlib ve Mezâhib” ismiyle tercüme eden [Eser Yay., İst. 1978] ve esere yazdığı hâtîme olan Hutbe'ye “*Ey Yüce Rabb!.../ Sen, bana, vicdan dedikleri bir buluş, vücud dedikleri bir bulunuş bağışladın*” diyerek başlayan allâme Elmalılı Hamdi Yazır'a göre ise, “*Vicdan, her an açıkça görünen, besbelli bir ilk olay, vücud ise bu aynaya aksetmiş başka bir olay. Vicdan, vücudu, kendinden önce gelen zarurî bir şart buluyor. Bu suretle, vücud, vicdanın ilişiği olan ilk şey oluyor. Vücud olmasa vicdan olamayacak, vicdan olmasa vücud açıkça görünemeyecek. Kişinin vicdanı ile vücudunun birleşmesinde senin misâlin, yani vekilin olan nefis, âlemin vicdanı ile vücudunun birleşme başlangıcında da sen kendin belirmente.*” [s.XXIII]. Yâni, nasıl ki vücud bir “bulunuş” ise, vicdan da bir “buluş”tur ve mıknaatısın hep magnetik kuzeyi göstermesi gibi, hep hakkı ve hakîkati bulan bir mânevî mıknaatıs olup, Tanrı inâyetidir.

Bu vaziyet tahtında, en azından, vicdan denen şeyin kırıntısına dahi sâhip olan bir kişinin yapacağı tek şey, külfetini reddettiği bir ülkenin her nîmetini reddetmek, ölüm karşısında eşitliği reddetmesine mukabil de hiçbir bahiste eşitlik talebinde bulunmamak olması iktizâ ederken, nasıl olur da, vazîfesini reddeden, ama haklarına – hakketmediği sözde haklarına – sımsıkı sarılan oportünistler, Filodoksa'nın hem de en müptezel türlerinden birisini göz göre göre sahnelemeye cür'et ederek, bu derece yüce bir kavramı kalkan olarak kullanabilirler? Bence iki aslî sebebe indirgenebilir bu suâlin cevâbı: Birincisi, nasıl ki mıknaatıslar da bozulursa, vicdanlar da kirlenir; şu hâlde, bu makule eşhâsın vicdânı kirli, yâni gerçek bir vicdânın behresi dahi yok, vicdan denen aslî kavramı kirletmeleri de bundan. İkinci ve asıl sebep ise, “söyleyene değil, söyletene bak” misâli, nâmusluların, nâmuslular âyarında irâde, güç, kudret ve cesâret sâhibi olamayışlarıdır.

Nâmuslu olmak yetmiyor; hattâ bu saydığımız meziyyetler olmayınca, mücerret mânâda bir nâmus dahi mânâsını ve kıymetini kaybediyor ki bu da başlı başına bir trajedi.

